

Utredning

Konsekvenser för Mullsjö kommun och dess elever genom att bibehålla en F-3 skola i Sandhem.

Datum: 2024-01-17

Av: Kristofer Lindahl
Mattias Gunnarsson

1. Sammanfattning

I denna utredning, som fastställer viktiga avgränsningar, framgår att Mullsjö kommuns barn- och utbildningsförvaltning hanteras inom en bestämd budgetram. Denna ram är en grundläggande förutsättning för våra slutsatser. Det skulle genom kreativa lösningar som omfördelning av kommunens ekonomiska resurser, sökande av bidrag, eller andra finansieringsmetoder, finnas möjligheter till att omvärdera vår rekommendation till beslut.

De perspektiv vi utgår ifrån är ekonomi, elever och personal. Detta är de tre perspektiven som vi anser är viktigast att belysa, och som bör utgöra grunden för beslutet som Mullsjö kommuns politik ska fatta om en skola ska byggas i Sandhem eller inte.

Konklusion 1

Ett huvudsakligt argument i vår utredning är vikten av att erbjuda bästa möjliga pedagogiska grund för största möjliga antal elever som möjligt i kommunen. En omfattande analys av för- och nackdelar med en mindre skola i Sandhem, visar då att det inte är fördelaktigt att bygga för ett mindre antal av kommunens grundskoleelever. I stället bör fokus vara att samla F-3 skolorna i Mullsjö tätort, en strategi som bättre överensstämmer med kommunens förutsättningar, vilket strävar efter att ge en solid och likvärdig utbildningsgrund för merparten av kommunens elever.

Den enskilt största orsaken är att vi anser att medlen bör koncentreras till skolverksamhet i Mullsjö tätort, är att det annars går ut över både den pedagogiska verksamheten och den övriga stödverksamheten för eleverna med att befintliga resurser fördelas på tre enheter i stället för två enheter. Resultatet blir på bekostnad av kvaliteten och en likvärdig utbildning i Mullsjö kommun.

När vi gått igenom argumentationen som finns kring större eller mindre enheter tillsammans med de åsikter som finns i Sandhem och i övriga delar av Mullsjö kommun kommer vi fram till att det finns övervägande fler fördelar med att samla undervisningen till skolorna i Mullsjö tätort. Anledningen är inte bara ur ett ekonomiskt perspektiv, utan även ur ett elev- och lärarperspektiv. Det finns även fördelar med att ha en mindre skola i Sandhem, men de argumenten är främst ur ett samhällsperspektiv där utvecklingen av Sandhem som ort är i fokus. Detta är inte oviktigt, men bör inte ske på bekostnad av en skola med bra förutsättningar för kommunens samtliga barn.

Konklusion 2

Att bygga en ny skola i Sandhem skulle innebära en stor belastning på en redan ansträngd barn- och utbildningsbudget. Genomförandet av att bygga en ny skolbyggnad skulle leda till ytterligare löpande årliga kostnader på cirka 5,7 miljoner kronor, vilket i så fall skulle integreras i en redan begränsad budget.

Utöver det riskerar personalen en ökad arbetsbelastning, vilket påverkar kvaliteten på de tjänster som kommunen erbjuder.

Sandhemsborna understryker att återuppbyggnaden av en skola skulle stärka Sandhems livskraft, inklusive att upprätthålla huspriserna och attrahera barnfamiljer i större utsträckning, vilket även skulle gynna föreningslivet. Vi anser att argumentationen är skälig och skulle med stor sannolikhet medföra många av de positiva effekter som invånarna framhäver. Däremot är det nödvändigt att balansera dessa fördelar mot de pedagogiska och ekonomiska konsekvenserna inom den befintliga budgetramen. Vid en utvärdering av argumenten för och emot återuppbyggnad finner vi att de inte är tillräckliga för att motivera en omfördelning av skolans resurser för att bygga en ny F-3 skola i Sandhem.

Skolan är ett av kommunens grunduppdrag som kräver mycket resurser från kommunen. Med detta sagt är det önskvärt att kommunen ger förutsättningar för en levande landsbygd med varierande boendeformer, ett rikt föreningsliv och näringsliv. En balansakt som är avgörande för att säkerställa en rättvis och effektiv användning av kommunens resurser, samtidigt som Mullsjö kommun strävar efter att uppfylla de utbildningsmässiga och sociala behoven i både Sandhem och Mullsjö tätort.

2. Innehållsförteckning

1. Sammanfattning.....	2
2. Innehållsförteckning	4
3. Bakgrund	5
3.1. Vad är utredningens omfattning?	5
3.2. Vem och varför beställdes utredningen?.....	5
3.3. Avgränsningar	5
3.4. Vilka var de ursprungliga antagandena?.....	5
3.5. Vem var involverad i utredningen?.....	6
3.6. Metod.....	6
4. Nulägesbeskrivning med fakta och sammanhang	8
4.1. Politiska gången och de beslut som tagits.....	8
4.2. Skolfastigheten.....	9
4.3. Skolverksamheten.....	9
4.4. Ekonomi	14
4.5. Transport.....	15
5. Teori	17
5.1. Fördelarna med en liten skola	17
5.2. Nackdelarna med en liten skola.....	17
6. Konsekvenser av att inte bygga en skola eller att bygga en skola?	19
6.1. Skolfastigheten.....	19
6.2. Skolverksamheten.....	19
6.3. Ekonomi	21
6.4. Transport.....	23
7. Refrenser.....	24
8. Bilagor	25
8.1. Bilaga 1: Samhällsengagemang och framtidsvisioner: Diskussioner om skolans roll i Sandhems utveckling	25
8.2. Barnkonsekvensanalys.....	26
8.3. Bilaga 2: Nybyggnation eller renovering av befintlig förskola och skola.	33
8.4. Bilaga 3: Kostnadsberäkning för ny skola, inkl. skolpaviljonger från hösten 2024.....	35

3. Bakgrund

3.1. Vad är utredningens omfattning?

Mullsjö kommun söker en interim processledare för att samordna arbetet mellan barn- och utbildningsnämnden, tekniska nämnden och kommunstyrelsen. Uppdraget innefattar att genomföra en utredning som ska ligga till grund för utvecklingen av F-3 verksamheten i Mullsjö kommun på lång sikt.

Huvudfrågan som behöver besvaras är om det är lämpligt att bygga en eller två F-3 skolor i Mullsjö kommun. Avvägning sker mellan att ha en större skola i Mullsjö tätort eller en något mindre skola där, samtidigt som byggs en mindre F-3 skola i Sandhem - en tätort med strax över 700 invånare i kommunen.

Denna utredning kommer att belysa konsekvenserna, både ekonomiskt och kvalitetsmässigt, av att bedriva F-3 skolverksamhet både i Sandhem och i Mullsjö tätort. Rapporten kommer att ta hänsyn till de direkta konsekvenser som kan uppstå för elever, personal och Mullsjö kommuns ekonomi.

3.2. Vem och varför beställdes utredningen?

Mullsjö kommun, genom Per Högberg, har initierat denna utredning som utgör en del av besluts-materialet som kommer att presenteras i samband med det kommande beslutet angående en eventuell etablering av en ny skola och drift av F-3 skolverksamhet i Sandhem

3.3. Avgränsningar

I denna utredning, när vi exempelvis analyserar kostnaderna för skolan, baseras våra resonemang på antagandet att barn- och utbildningsförvaltningen ska kunna hantera sina ekonomiska behov inom befintlig budgetram. Det finns naturligtvis en mängd andra möjliga lösningar, men att utforska dessa alternativ ligger utanför denna utredning.

Ytterligare ett viktigt avgränsningskriterium för vår analys är att vi inte har tagit hänsyn till inflation eller gjort några kostnadsbedömningar avseende framtida prisutveckling. Vidare har vi inte heller inkluderat kostnaderna för finansiella risker i våra beräkningar. Dessa avgränsningar är centrala för att fokusera utredningen på de mest relevanta och omedelbara ekonomiska aspekterna av skolans kostnader

3.4. Vilka var de ursprungliga antagandena?

I denna utredning kommer antaganden att baseras på de fakta och resonemang som presenteras i direkt anknytning till frågor om skolbyggnaden, elever, personal och transporter till och från skolan.

Eventuella effekter, såsom huruvida samhället Sandhem blir mer eller mindre attraktivt, kommer inte att beaktas i denna utredning. Fokus ligger i stället på att analysera de nämnda faktorerna i sitt isolerade sammanhang för att uppnå en mer objektiv och tydlig bedömning av de aktuella frågorna.

3.5. Vem var involverad i utredningen?

I samband med genomförandet av denna utredning och författandet av denna utredning har följande personer varit direkt involverade:

Kristofer Lindahl och Mattias Gunnarsson, båda verksamma på Management Partners, har varit huvudansvariga för att genomföra utredningen och författa denna rapport.

Sandra Lidberg Kommundirektör, Helen Claesson skolchef och André Karlsson Samhällsbyggnadschef har utgjort centrala kontaktpersoner och samarbetspartners under utredningens gång. Dessa personer har bidragit genom att tillhandahålla dokument, intervjupersoner och övrig information som var nödvändig för vår analys.

Sandhemsborna har, tillsammans med framtidsföreningen utsett en skolgrupp som under hela utredningstiden delgivit sina tankar och idéer genom diskussioner, underlag och samtal. Även en styrgrupp för det övergripande utvecklingsarbetet, som drivs inom ramen för ett projekt om mindre bygder med Tillväxtverket, har bidragit i arbetet.

Utredningen inleddes i november 2023 och avslutades i januari 2024. Under den angivna tidsramen genomfördes intervjuer och insamling av fakta främst under november och december. Därutöver tillgängliggjordes vissa dokument i samband med projektets start i november, medan andra dokument skapades löpande.

Viktigt att notera är att alla intervjuer och kommunikation som ägde rum under projektets gång präglades av öppenhet och en ömsesidig önskan att belysa alla aspekter av arbetet. Utredningen har således genomförts i en konstruktiv och samarbetsvillig anda, och vår uppfattning är att den har välkomnats av de inblandade parterna.

Denna bakgrundsinformation utgör en översikt av projektets centrala aktörer och tidslinje, och den ger en inblick i hur utredningen har framskridit och genomförts med stöd av de involverade parterna.

3.6. Metod

För att utreda konsekvenserna av att inrätta en F-3 skola i Sandhem, användes en blandning av metoder för att fånga en helhetsbild av situationen för Mullsjö kommun och dess elever.

Vi började med en datainsamling som kommunen bistod med. När vi läst igenom denna data genomfördes samtal med olika intressenter. Samtal fördes med både anställda och politiker i Mullsjö kommun samt med personer boende i Sandhem, som varit intresserade av att delta i dessa samtal. Vi har även analyserat, elevstatistik och andra offentliga källor för att förstå den ekonomiska och demografiska bakgrunden.

Till detta har vi gått igenom tillgänglig forskning om för- och nackdelar med den lilla skolan för att identifiera skillnader i exempelvis elevsammansättning och utbildningskvalitet. Denna jämförelse gav insikt i de specifika för- och nackdelarna med en mindre skola som den som skulle kunna byggas i Sandhem.

Vidare genomfördes en riskanalys för att identifiera potentiella ekonomiska, pedagogiska och sociala risker, och utvärdera sannolikheten och konsekvenserna av dessa risker. En kostnads-nyttoanalys beräknade de ekonomiska konsekvenserna, inklusive bygg- och driftskostnader, samt potentiella besparingar eller intäkter. Slutligen användes scenarioanalys för att förstå konsekvenserna av olika beslut, både för och emot byggandet av skolan, vilket bidrog till en välgrundad rekommendation till kommunen.

4. Nulägesbeskrivning med fakta och sammanhang

Vi kommer under detta kapitel försöka beskriva fem olika nulägesperspektiv; Vilka beslut är tagna av politiken och när, skolfastigheten, skolverksamheten, ekonomi och slutligen perspektivet transporter.

4.1. Politiska gången och de beslut som tagits.

Besluten som har tagits av Mullsjö kommuns politiska organ angående lokalförsörjningen för skolan och förskolan i Sandhem. Besluten har tagits i en kronologisk ordning av barn- och utbildningsnämnden, tekniska nämnden och sedan kommunstyrelsen. Nedan följer en sammanfattning av besluten:

Barn- och utbildningsnämnden beslutade den 13 mars 2023 att i ett akutläge evakuera skolverksamheten i Sandhem under påsklovet 2023.

Barn- och utbildningsförvaltningen fick i uppdrag att organisera en flytt utifrån möjliga lösningar för verksamhet och ekonomi. Förvaltningen flyttade därmed verksamheten till befintlig skolverksamhet i Mullsjö tätort. Barn- och utbildningsnämnden beslutade också att ha kvar fritidsverksamheten i Sandhem. Den andra juni 2023 tog sedan tekniska nämndens ordförande ett ordförandebeslut att skyndsamt ta fram paviljonglösning för fritidshemsverksamheten inför höstterminen 2023.

Ordföranden i tekniska nämnden, Liza Oswald (S), beslutade den 15 mars 2023 att ge samhällsbyggnadsförvaltningen i uppdrag att ta fram en paviljonglösning för förskoleverksamheten i Sandhem och att genomföra en fördjupad utredning av befintlig fastighets miljöstatus som inrymde Sandhems skola och förskola. Detta ordförandebeslut motiverades av ärendets brådskande natur och det faktum att tekniska nämndens nästa möte var först planerat till den 6 april 2023.

Ärendet har sedan diskuterats vidare i kommunstyrelsen för ytterligare politisk förankring. Detta ledde sedan till att kommunstyrelsens arbetsutskott den 25 juni 2023 beslutade att arbeta fram ett underlag för att möjliggöra för kommunfullmäktige att ta ett långsiktigt beslut under året om Sandhems långsiktiga utveckling.

I kommunstyrelsen den 5 april 2023 beslutades att meddela barn- och utbildningsnämnden att hänsyn skulle tas i framtida investeringsplaner för nya lokaler i Sandhem, särskilt med avseende på att inrymma en ny förskola.

Sammanfattningsvis har besluten resulterat i en evakuering av skolverksamheten i Sandhem till Mullsjö tätort och en paviljonglösning för förskoleverksamheten och fritidshemsverksamheten i Sandhem. För att skapa trygghet och viss förutsägbarhet för både elever och personal beslutade även barn- och utbildningsnämnden den 17 april 2023 att Sandhems skolverksamhet helt bedrivs i Mullsjö tätort läsåret 2023/2024. Inget beslut har idag tagits om skolverksamheten ska flyttas tillbaka till Sandhem eller fortsättningsvis bedrivs ifrån Mullsjö tätort.

Samtidigt kommer en fördjupad utredning av fastighetens miljöstatus att genomföras, och hänsyn ska tas i framtida investeringsplaner för att möjliggöra en ny förskola i området. Besluten är en konsekvens av en omfattande utredning av fastighetens brister och de hälsoproblem som har identifierats i skolan och förskolan i Sandhem. De åtgärder som föreslås i besluten är av akut karaktär och syftar till att säkerställa en trygg och hälsosam lärandemiljö för elever och personal.

Detta efter BUN:s beslut den 17 april om en kortsiktig lösning för skolverksamheten som är tillagt lite längre ner.

4.2. Skolfastigheten

Under hösten 2020 började personalen på förskolan i Sandhem rapportera hälsobesvär som personalen relaterade till lokalerna. En utredning påbörjades av kommunens företagshälsovård, PREVIA och i mars 2021 genomfördes en okulär besiktning av lokalerna, som ledde till åtgärdsförslag.

Samtidigt rapporterade skolpersonalen problem med ventilationen. I juni 2022 genomfördes en obligatorisk ventilationskontroll (OVK-besiktning) med ett otillfredsställande resultat.

Fram till hösten 2022 arbetades det med åtgärder i fastigheten enligt PREVIA-rapporten, men hälsoproblemen fortsatte. Under oktober månad 2022 beslutades det om en omfattande utredning av fukt och inomhusmiljö i fastigheten, även skoldelen av fastigheten inkluderades i denna utredning.

En samlad bedömning visar att byggnadens stomme och delar av konstruktionen har nått sin tekniska livslängd. Omfattande reoveringar eller utbyte av konstruktionen krävs. Det finns också oro över radon.

Utredningen rekommenderar ytterligare undersökningar och omfattande åtgärder för att skapa en säker och hälsosam inomhusmiljö.

Fördjupad fastighet- och hälsoundersökning:

27 juni 2023 är Detectum AB klar med sin rapport efter en grundligare utredning av fastigheten och sammanfattning av fastighetsundersökning och hälsokontroller på Sandhems förskola och skola visar:

- Allvarliga byggnadsskador, inklusive fukt- och rötskador samt minskad takbärighet och vatteninträning vid regn.
- Ventilationssystemet är otillräckligt för att upprätthålla en lämplig inomhusmiljö.
- Materialutsläpp från bland annat plastmattor som skapar inomhusproblematik.

Den fördjupade undersökningen rekommenderade omfattande åtgärder för att skapa en säker inomhusmiljö i fastigheten.

Personalen som arbetat i lokalerna har upplevt hälsobesvär kopplade till inomhusmiljön. Undersökningar av personalen visar att symptomen minskar eller försvinner när de är utanför lokalerna. Rekommendationen är därför att verksamheten fortsätter vistas utomhus så mycket som möjligt.

Sammanfattningsvis är byggnaden inte tjänlig att bedriva verksamhet i.

4.3. Skolverksamheten

I detta avsnitt beskrivs skolverksamheten ur ett nulägesperspektiv med inriktning på elever, personal/lärare och kvalitet. Det presenteras också statistik kopplat till elevunderlag, elevundersökning och lärartäthet.

Elever

En av de viktiga frågorna är hur eleverna från Sandhemskolan mår av att flyttats till skolan i Mullsjö tätort och hur har deras skolresultat och mående påverkats. Det är inte bara skolresultatet som är av intresse utan även hur elever påverkats av att flytta.

Inför flytten till skolorna i Mullsjö tätort våren 2023 gjordes en barnkonsekvensanalys. Den visade på att förändringen skapar oro hos många elever och vårdnadshavare och att många elever var bärare av vårdnadshavares oro. De risker som framkom handlade främst om sociala utmaningar, otrygghet och skolskjuts. Dessa risker låg till grund för den planering som gjordes inför flytten och har därefter kontinuerligt följts upp och åtgärder har gjorts vid behov.

Alla elever svarar varje år på en elevenkät där eleverna skattar hur de upplever skolan gällande till exempel stimulans, stöd och utmaningar, delaktighet och inflytande, trygghet och studiero. Det genomsnittliga resultatet för alla elever inom F-3 framgår av tabellen nedan.

Resultat elevenkäten	Totalt F-3 medel	F-klass			Åk 1			Åk 2			Åk 3		
		BF	KF	SF	B1	K1	S1	ABC2	K2	S2	ABC3	K3	S3
Läsåret 23/24	7,4	-	-	-	-	-	-	7,3	7,6	(K2)	7,4	7,1	(K3)
Läsåret 22/23	7,3	-	-	-	6,9	7,5	8,2	7,9	7,9	8,4	5,8	6,4	8,5
Läsåret 21/22	7,8	8,4	8,8	7,9	7,3	8,0	7,3	6,5	7,0	8,0	7,9	7,9	7,7
Läsåret 20/21	7,8	8,4	8,8	7,9	8,0	7,3	7,6	6,5	7,0	8,0	7,9	7,9	7,7

B= Björksäter skola. Elevantal per årskurs är 35–40 elever, K=Kronängsskolan. Elevantalet per årskurs är 25–35 elever

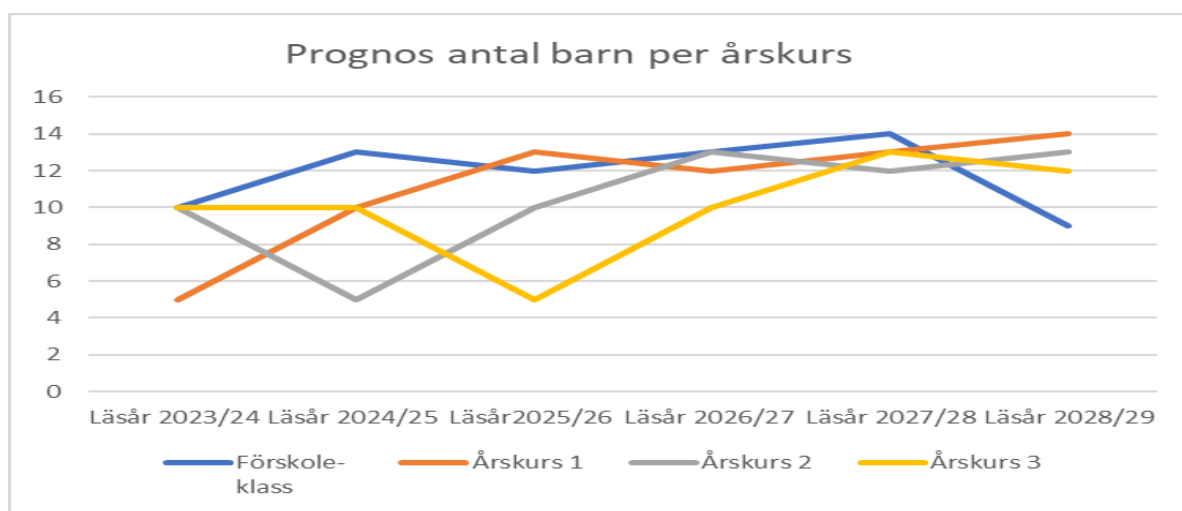
S=Sandhems skola. Elevantalet per årskurs är 6–14 elever, - enkät ej genomförd, (K2, K3) elever går i denna klass

Det finns elever i Mullsjö tätorts och Sandhems skolor som har behov av stöd utifrån de screeningar och bedömningsstöd som kontinuerligt utförs. För att eleverna på Sandhems skola ska få samma möjlighet till en likvärdig skola så behöver personalstyrkan utökas med en tjänst, från 2,6 tjänst till 3,5 tjänst. Detta kommer i sin tur påverkar lärartätheten i Mullsjö tätortsskolor då tjänsten behöver tas ur befintlig budget. Det finns idag fler barn med särskilda behov som behöver stöd av till exempel speciallärare och specialpedagog. Som exempel finns det idag 60 elever som inte har svenska som modersmål, med 17 olika språk där modersmålsundervisning ska tillhandahållas.

Det har gjorts en demografisk prognos över antalet barn i respektive årskurs utifrån Sandhemsskola. Fram till läsår 2028/29 så är det ett snitt på ca 45 elever i klasserna F-3. Antalet elever i de som olika åldersklasserna är ganska konstant med ett plus/minus 5 elever per läsår. Det går inte att komma ifrån att om antalet barn ska öka mer markant så behöver det till nybyggnation av bostäder, där barnfamiljer kan attraheras till att flytta till Sandhem. Även en flyttkedja kan till viss del påverka om det är barnfamiljer som flyttar in, men det är mer av marginella förändringar över tid. En fråga som kommunen också behöver väga in, är om alla barn/föräldrar i Sandhem väljer att gå i den lokala skolan. Det är såklart svårt att få svar på en sådan frågeställning, men den är viktig att ha med sig då kommunen planerar för framtidens skola.

Det var tre elever som valde att gå i skolan i annan kommun, före att skolan i Sandhem stängdes, i annan kommun. Efter nedläggningen av skolan i Sandhem har ytterligare tre elever valt att fortsätta sin utbildning i annan kommun. Det finns inga elever som valt att göra tvärtom, även om denna möjlighet också finns.

Sandhems-skolan	Förskoleklass	Årskurs 1	Årskurs 2	Årskurs 3	Total
Läsår 2023/24	10	3	9	11	33
Läsår 2024/25	13	10	5	10	38
Läsår 2025/26	12	13	10	5	40
Läsår 2026/27	13	12	13	10	48
Läsår 2027/28	14	13	12	13	52
Läsår 2028/29	9	14	13	12	48

Vad är mervärdet/konsekvensen utifrån kvaliteten för eleverna med att bara ha skola i Mullsjö tätort respektive att skolundervisning bedrivs i både Mullsjö tätort och Sandhem?

Alla elever i en kommun ska ha samma förutsättningar till en likvärdig skolgång. Oavsett var du går i skolan så ska du som elev ha samma förutsättningar till kvalitativ undervisning av behöriga lärare.

Alla elever ska också ha tillgång till elevhälsa, skolbibliotek samt andra resurser för att kunna tillgodogöra sig undervisningen och klara de uppsatta målen för respektive årskurs.

Det ska också finnas rätt förutsättningar för personalen på en skola, det kollegiala lärandet, rätt utbildningsnivå, möjligheter till vikarier med mera.

Det finns inget riktigt säkert svar på vad för storlek på en klass som är den optimala för att undervisning ska kunna bedrivas på bästa sätt. Det som oftast nämns i rapporter och undersökningar är att en klass på 20 - 25 elever anses vara det mest optimala, utifrån att få en bra dynamik i gruppen. Under läsåret 22/23 i Mullsjö kommun är antalet elever per lärare 12,3, i de siffrorna är samtliga av kommunens skolor inräknade. F-3 klasserna har följande antal lärare per elev enligt den senaste undersökningen; Sandhems skola 10,1 elever per lärare, Kronängsskolan 11,2 elever per lärare och Gunnarsbo AB har 11,3 elever per lärare. Det kan konstateras att det är små avvikelser på de F-3 skolor som finns i Mullsjö kommuns regi.

Det gjordes en utredning av barn- och utbildningsförvaltningen 20/21 som handlade om att extra ekonomiska medel behövde skjutas till Sandhems skola. Detta för att skapa en likvärdig fördelning av medel för kommunens skolor. Resultatet blev att kvaliteten inte var godtagbar när skolorna jämfördes, och barn- och utbildningsförvaltningen kunde konstatera att extra medel krävs till den lilla skolan för att bland annat skapa en högre lärartäthet och med ökad kvalitet som resultat. Det innebär att om medel omfördelas till skolan i Sandhem så kommer lärartätheten sänkas generellt i Mullsjö tätortsskolor.

Lärare och personal

Barn- och utbildningsförvaltningen har haft svårt att rekrytera och omlokalisera behörig personal till Sandhems skola, vilket kan bli en negativ konsekvens för elevernas utbildningskvalitet. Den lilla skolan innebär ett mindre arbetslag med få kollegor. Det lilla sammanhanget med 40–45 elever fördelat på fyra årskurser kräver mer erfarenhet av att organisera och planera undervisningen.

Då inarbetade arbetssätt, rutiner och årshjul i Sandhems skola behöver anpassas till mindre grupper med åldersblandade klasser, medför det extra arbete. Arbetet kräver framförhållning och är svårare att planera in med ett skiftande elevunderlag, där det inte går att använda samma underlag som klasserna i Mullsjö tätortsskolor använder.

Fackföreningen Sveriges lärare bekräftar i samtal att det är svårt att få behörig personal att arbeta i Sandhems skola, och att det gäller både skola och förskola. Fackets bild är utifrån dialog med medlemmarna, där det framförs att få lärare vill arbeta i Sandhems skola då det innebär att medarbetaren har få kollegor och att de får känslan av att vara isolerad från de andra kollegorna som arbetar i Mullsjö tätort. De säger också att deras medlemmar ser svårigheterna i att nivåanpassa undervisningen, då det är sammanslagna årskurser. Risken är att eleverna inte får undervisning på den nivå de behöver och har rätt till, och då hamnar efter i förhållande till elever i samma årsklasser.

Facket nämner också att förr fanns det ett större underlag av barn i Sandhem och det kunde bedrivas undervisning på rätt nivå i förhållande till årskurs, men att det idag är ett alldeles för lågt underlag som ger sämre förutsättningar för både lärare och elever.

Senaste statistiken från skolkollen.se visade att antalet behöriga lärare i Sandhems skola var 55%, där motsvarande siffra för hela Mullsjö kommun är 72%. Det visar på att det är svårt att få behörig personal till Sandhems skola och att det har större påverkan på ett mindre lärarlag när andelen behöriga är så pass låg. Att bedriva kvalitativ undervisning blir svårare och eleverna riskerar missa viktig kunskap.

Vad är det som gör det svårt att få behörig personal till Sandhems skola? I de undersökningar som är gjorda så vill lärare oftast tillhöra ett större sammanhang, kunna vara en del av ett kollegialt lärande, inspireras och ta hjälp av varandra. Det nämns också att det är svårare att kunna ta ledigt och en stress vid frånvaro, om vem som ska ta över klassen under tiden. Vidare i undersökningarna är den allmänna uppfattningen av de som arbetar på en mindre skola är att det finns ett större

engagemang, personalen lär känna eleverna och vårdnadshavare på ett bättre sätt, och att det finns en större flexibilitet på en mindre skola.

Personalgruppen på Sandhems skola var liten, med 2,6 lärartjänst, som ska genomföra all undervisning i fyra årskurser och i 10 ämnen. På fritids har 2,5 personal skött fritids från öppning till stängning alla vardagar. Det är också denna personal som ska sköta alla övriga arbetsuppgifter såsom rastvärd, bussvärd, arbetslagsledare, elevråd, trygghetsråd och representanter i ämnesråd. Det medför att det är viktigt att alla är på plats och att det fungerar med vikariat tillsättning när någon av personalen är borta. Personal som rekryterats till att arbeta i Sandhems skola har varit motiverade och engagerade vid starten, men den tunga arbetsbelastningen, avsaknad av kollegor, svårighet att få vikarier har gjort det svårt att behålla personalen på Sandhems skola. Det finns också en utmaning på en liten skola att kunna erbjuda elevhälsa, särskilt stöd eller att vara flexibel om det behöver grupperas om bland elever eller lärare.

Idag är det ett krav på att lärare ska ha lärarlegitimation. Skulle en skola sakna tillräckligt med behöriga lärare riskeras skolan att stängas av Skolinspektionen.

Resurser som kurator, skolsköterska, skolpsykolog, skolbibliotek är resurser som måste finnas på varje skola. De kan delas mellan flera skolor, men då kommer antalet timmar som finns att tillgå att fördelas på fler skolor och en del tid går bort i form av restid. Resursanvändandet blir således mer effektivt i 2 skolor än på 3 skolor.

Tillgänglig skolforskning visar att kvaliteten på undervisningen är viktigast för att påverka elevers lärande och resultat. Kvaliteten på en skola kan aldrig överstiga kvaliteten på lärare, så skolförbättring handlar om att öka lärarnas kollektiva kapacitet och låta lärare arbeta med och lära av sina kollegor, då det är den bästa kompetensutvecklingen lärare kan få. I dag är det inte längre lika eftertraktat att arbeta på en mindre skola, utan många lärare vill arbeta på en skola där de kan samplanera och lära med och av många kollegor. Likaså kan olika arbetsuppgifter delas mellan flera, såsom rastvärd, bussvärd, representanter till olika grupper. Välutbildade lärare är något av det bästa en skola kan erbjuda för att eleverna ska kunna tillgodogöra sig utbildningen och de kunskapskrav som ställs.

Kvalitet

Vad är mervärdet/konsekvensen utifrån kvaliteten för eleverna med att bara ha skolundervisning i Mullsjö tätort respektive att skolundervisning bedrivs i både Mullsjö tätort och Sandhem?

Oavsett var du går i skolan så ska du som elev ha samma förutsättningar till kvalitativ undervisning av utbildade lärare. Alla elever ska också ha tillgång till elevhälsa, skolbibliotek samt andra resurser för att kunna tillgodogöra sig undervisningen och klara de uppsatta målen för respektive årskurs.

För att få till en likvärdig utbildning i hela kommunen med de förutsättningar som råder idag med 2,6 tjänst på Sandhems skola, så kommer det att vara på bekostnad av kvaliteten i Mullsjö tätortsskolor.

Det behöver allokeras en tjänst från Mullsjö tätorts skolor till Sandhems skola för att få en skola med samma förutsättningar och en likvärdig utbildning.

Vad säger tillgänglig forskning?

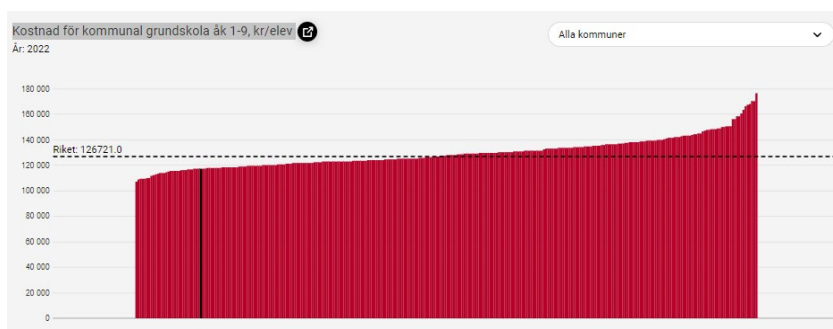
Det finns ingen entydig forskning om att en skola med litet elevunderlag skulle vara bättre än en större skola. Det finns förstås för- respektive nackdelar för de två alternativen. Det har också hanterats på olika sätt av andra kommuner som ställts inför samma vägval om att bevara den mindre skolan. Det går inte att bortse från att många kommuner i dag ställs inför tuffa ekonomiska ställningstaganden där de behöver väga kommunens alla krav om lagstadgad verksamhet mot varandra - hur får den enskilda kommunen ut mest av varje skattekrona?

Det är oftast samma argumentation som förs fram mot att lägga ner den lilla lokala skolan, oavsett var helst i Sverige frågan uppkommer.

4.4. Ekonomi

Mullsjö kommun, har relativt lågt invånarantal, vilket ger vissa ekonomiska utmaningar och begränsar kommunens handlingsfrihet. Dessa begränsningar påverkar naturligtvis också kommunens barn- och utbildningsförvaltning, som måste hantera en budget som är liten i sin storlek jämfört med andra svenska kommuner.

Statistik från Kolada.se ger att Mullsjö kommun har en av de lägsta kostnaderna per elev i landet, *Kostnad för kommunal grundskola åk 1-9, kr/elev*, är 117 112 kr/elev under 2022. Även om det inte finns någon direkt korrelation mellan kvalitet och finansiella resurser, finns det en gräns där det blir utmanande att erbjuda kvalitativ grundskoleundervisning.

För att optimera resurserna för direkt undervisning, har kommunen centraliserat sin skoladministration till en liten grupp medarbetare som olika aspekter av den centrala delen som barn- och utbildningsverksamheten behöver. Detta är ett steg mot en effektivare resursanvändning.

Budgeten för barn- och utbildningsförvaltningen är uppbyggd för att hantera kostnader för nödvändiga funktioner och resurser för grundläggande skolverksamhet, såsom administration, transporter, måltider, samt lokalinvesteringar och hyror. Därutöver allokeras en betydande del av budgeten till pedagogiska resurser, vilket bland annat inkluderar kostnader för lärare och fritidspedagoger, läromedel.

Många kommuner står inför beslut om att stänga mindre skolenheter. Ofta drivs dessa beslut av höga kostnader jämfört med kvaliteten på den pedagogiska verksamheten och barnens rätt till adekvat utbildning. Sådana beslut är svåra, men viktiga, för att säkerställa elevernas och lärarnas välbefinnande. Att behålla små skolor leder ofta till färre elever per klass, vilket oftast innebär högre

kostnader per elev, vilket i sin tur kan resultera i färre resurser för eleverna, såsom klassrum, lärare och annan personal.

Mullsjö kommun står inför att ta beslutet att bygga en mindre skola och troligen tillsätta ett par tjänster. Majoriteten av besluten för mindre skolor runt om i Sverige handlar om att behålla eller avveckla skolan.

Det har kommit till vår kännedom, via samtal referensgruppen i Sandhem, att bland annat Tibro byggt en F-6 skola för ca 175 elever. Enligt samtal med Tibro kommun är grundkostnaden för byggnaden i deras entreprenad budgeterad till 65 mnkr, att jämföra med de 22,2 mnkr som finns för den här i Mullsjö kommun. Tänker vi ett grundscenario med 45 elever i Sandhem, blir det en investering med ca 500 tkr/elev, medan det i fallet Tibro blir ca 370 tkr/elev. En ekonomisk stor skillnad är även att klassrummen fylls i Tibro. Delar vi 175 elever med 7 åldersgrupper, har vi 25 elever per årsgrupp, i Sandhem blir det 45 elever genom fyra årskurser, ca elva elever per årsklass.

Nedläggningar av mindre skolor är ofta ett resultat av minskande barnkullar och därmed färre elever. I Sandhems fall visar elevantalet från läsåret 2011/2012, fram till de beräkningar som finns till 2028/2029 att trenden är svagt positiv, men skillnaden är inte väsentlig för några av våra antaganden. Elevantalet ser ut enligt följande:

En faktor som gör det ekonomiskt utmanande att investera i nya skollokaler är Boverkets rekommendationer, som stipulerar att ett klassrum bör vara minst 70 kvadratmeter, med tillägg av grupprum. I kontexten av en mindre skola, som den som övervägs i Sandhem, leder detta till att klassrummen inte utnyttjas fullt ut ekonomiskt.

I slutändan handlar det om att Mullsjö kommun, liksom andra kommuner, måste fatta kloka beslut om hur kommunen bäst använder sina begränsade resurser. En skola i Sandhem ska vägas mot andra behov som finns för kommunen att hantera i sin investeringsbudget.

4.5. Transport

Innan Mullsjö kommun tog Sandhemsskolan ur drift användes det två fullstora bussar för att transportera mellanstadieeleverna och högstadieeleverna till Mullsjö, kommunen valde då en

fördelning där mellanstadieeleverna åkte en skolskjuts, medan högstadiet skjutsades i den andra bussen.

När sedan nedstängning av Sandhems skola genomfördes gjorde Mullsjö kommun en omfördelning av vilka som åkte med vilken buss. Klasserna F – 4 fick då åka med i en buss, medan klasserna 5 – 9 blev hänvisade till den andra bussen. Detta har gjort att kostnaderna för skolskjutsar är de samma idag som tidigare år.

Det finns för närvarande utmaningar med skolbussarna, som med bussen som går mellan skolan i Mullsjö tätort och fritidshemmet i Sandhem. Utmaningarna är dock inte relaterade till avsaknaden av en lokal skola i Sandhem, utan har andra orsaker. Kommunen är medveten om dessa utmaningar och har allokerat extra resurser för att hantera dem.

5. Teori

I avsnittet undersöker vi vad tillgänglig forskning och andra relevanta undersökningar indikerat.

5.1. Fördelarna med en liten skola

Små undervisningsgrupper ger möjlighet till mer individanpassad undervisning. Argument som att små grupper och individanpassad undervisning är mer av pedagogisk natur och har egentligen ingen bärighet mot den lilla skolan utan kan fullt ut tillämpas i en större skola. Men argumentet framförs av naturliga skäl ofta i dessa sammanhang.

En mindre skola med färre elever inger många gånger större och mer upplevd trygghet för både elever och lärare. Elevernas trygghet är ett argument som förs fram och alltid måste tas på största allvar. Givetvis är det också föräldrarnas trygghet som behöver avspeglas i argumentet. Att behöva lämna sina små barn på större avstånd är för många en svår tanke.

Det är lättare för vårdnadshavarna att lämna och hämta på den lokala skolan, blir färre skolskjutsar, vilket är positivt utifrån trafiksäkerhetsaspekten. Det blir kortare restider med eller utan skolskjutsar, som upplevs som positivt, särskilt för de yngre barnen. Restider, skolskjutsar till och från skolan får inte ta för stor del av dagen, särskilt med avseende på de yngre barnen.

Föräldrars svårighet att få vardagen att gå ihop diskuteras i många sammanhang, ofta i samband vid avveckling av en skola, och påverkar säkert önskemålet att särskilt för lägre åldrar ha en skola i närområdet.

För bygdens överlevnad så upplevs det som positivt att det finns en skola på orten. Det finns en uttalad oro kring fastighetsvärden, sysselsättningsaspekter, att ingen vill flytta hit och att barnfamiljer lämnar byn om den lokala skolan läggs ner. Bygdens överlevnad är ett frekvent förekommande argument för att behålla skolan. Detta gäller i första hand grundskolans tidigare år. Skolans betydelse för ett litet samhälle är stor. Det påverkar inte bara viljan för småbarnsfamiljer att flytta till orten utan även de barnfamiljer som väljer att bo kvar eller inte.

5.2. Nackdelarna med en liten skola

En arbetsplats med få kollegor för läraren är inte attraktivt eller rimligt i ett längre perspektiv ur arbetsmiljö- och kompetensutvecklingsaspekter. Införandet av lärarlegitimationer medför att enbart legitimerade lärare kan tillsvidareanställas och har rätt att sätta betyg. Dessa krav kan öka kostnaderna för redan ekonomiskt ansträngda mindre enheter. Det visar sig idag på många håll svårt att anställa lärare till små enheter. Kravet på lärarlegitimation innebär risk att andelen examinerade lärare ytterligare minskar. Det blir svårt att möta kraven på formell behörighet vilket, i värsta fall, kan leda till att Skolinspektionen stänger skolan då det inte finns tillräckligt med lärare som har formell behörighet.

Det är svårt att rekrytera personal till en mindre arbetsenhet, arbetsbelastning och ensamarbete är faktorer som väger tungt. Även sårbarhet vid frånvarande personal då arbetsbelastningen ökar, det blir fler arbetsuppgifter på färre personal.

Det kollegiala lärandet är viktigt för arbetsgruppens utveckling. Vid verkligt små enheter blir det svårt att få den hjälp och stöttning som normalt finns att få inom en större enhet med flera kollegor. Kollegial stöttning men även kunskapsöverföring är positiva faktorer i en större arbetsgrupp.

Det blir problematiskt att tillhandahålla stödfunktioner som tex kurator, skolpsykolog, skolsköterska, elevstödsfunktioner och skolbibliotek, i den omfattning som det finns behov av. Stödfunktionerna ska delas med kommunens övriga skolor och funktionerna kommer lägga del av sin arbetstid med att resa mellan skolorna. Det blir mer effektivt att ha eleverna på samma plats.

För eleverna på en mindre skola blir det färre vänner att interagera med, i och med det kan det bli svårare att bryta sociala mönster. Elever som är utanför gemenskapen och de som blir utsatta för mobbing har färre alternativ att "komma undan" och få andra vänner på den lilla skolan.

Det är inte självklart att alla elever och vårdnadshavare på orten väljer den lokala skolan. Det finns redan idag möjligheten till att välja andra skolor såväl kommunala som fristående, vilket är en parameter som urholkar ett redan begränsat elevunderlag.

6. Konsekvenser av att inte bygga en skola eller att bygga en skola?

6.1. Skolfastigheten

I enlighet med genomförda beräkningar och erfarenheter hämtade från fastighetsbranschen, framstår uppförandet av en ny skolbyggnad, om det ställs mot att renovera den befintliga skolan, som det mest rationella alternativet. Det är det mest kostnadseffektiva samt minst risk ur ett byggnadstekniskt perspektiv. Denna slutsats baseras på flera faktorer.

För det första föreslås att den befintliga byggnadsstommen rivs. Anledningen är att den består av blåbetong, vilken är förknippad med radonproblematik och har visat sig vara en utmaning redan tidigare. Vidare är byggnadens grund av en äldre standard, vilket med största sannolikhet innebär att ytterligare åtgärder på byggnaden krävs för att uppfylla de gällande byggreglerna (BBR). Dessutom medför de äldre stomstrukturerna komplikationer såsom befintlig fukt och behovet av att projektera om byggnaden från grunden, ofta med speciallösningar för att möta dagens pedagogiska krav.

Vårt huvudscenario som denna utredning hanterat, skulle innebära att en tillfällig paviljongskola placeras i Sandhem till hösten 2024, med målet att en permanent grundskola ska vara färdigställd för undervisning år 2027. Denna lösning skulle medföra en beräknad investeringskostnad för Mullsjö kommun på cirka 50 miljoner kronor, exklusive den investering som planeras för förskolebyggnaden. Dessa kostnadsberäkningar baseras på uppgifter från paviljongleverantören, Skanska, CMB Projekt AB samt Mullsjö kommuns egna uppskattningar rörande markarbeten och skolinventarier.

Under tiden paviljongerna används, kommer kommunen även belastas med en årlig hyreskostnad till leverantören om cirka 1 miljon kronor.

Alternativ två är att kommunen väljer att inte använda paviljongskolor och i stället väntar med att flytta tillbaka eleverna tills att den nya skolan är färdigställd, skulle detta innebära en minskning av investeringskostnaderna med cirka 4,7 miljoner kronor, samt en besparing av årliga hyreskostnader på ungefär 1 miljon kronor till paviljongleverantören.

Lösningen med en ny skola skulle innebära en skolbyggnad som är anpassad till dagens pedagogik och kan erbjuda fina möjligheter till ett gott lärande, där eleverna och personalen får en god arbetsmiljö, såväl fysiskt som mentalt ur ett byggnadsmässigt perspektiv.

6.2. Skolverksamheten

Vid en återetablering av en F-3 skola i Sandhem så innebär det för barn- och utbildningsförvaltningen att 3,5 lärartjänster behöver omlokaliseras från Mullsjö tätorts skolor till Sandhems skola inom befintlig kostnadsram. Stödfunktionerna kommer få lägga del av sin tid till transport mellan skolorna i Mullsjö tätort och Sandhem, vilket i sin tur minskar på antalet timmar som då läggs på eleverna.

I prognosen över antal elever som tillhör Sandhems skolas upptagningsområde som är gjord fram till och med läsåret 2028/29, som visar att det inte kan förväntas någon ökning av elever för årskurserna F-3. Det finns inte underlag att göra en prognos längre än 2028/29.

Elever

Små klasser där undervisningen i många fall behöver hållas i dubbelklass F-1, 2-3, kan innebära att eleverna inte får den likvärdiga undervisning de ska ha i förhållande till sin årskurs utifrån läroplanen. Skolan ska sträva efter att ha samma förutsättningar för alla barn, oavsett vilken skola de går på. I scenariot med dubbelklass så riskerar elever att inte ha samma förutsättningar inför årskurs fyra som de elever som gått i skolan med endast en årskull per klass.

Samtidigt kan mindre klasser ge en större upplevd trygghet både för eleverna och personalen, men även för vårdnadshavarna. En viktig aspekt är att på en mindre skola så blir det färre vänner att interagera med. De barn som är utanför gemenskapen och de som blir utsatta för mobbing har färre alternativ att få andra vänner på den lilla skolan.

Det finns ingen garanti att alla elever/vårdnadshavare väljer den lokala skolan. Det finns redan idag möjligheten till frisöket och fristående skolor att välja mellan, som urholkar ett redan begränsat elevunderlag. Det finns idag 50 elever av kommunens totala 1000 elever som valt att gå i andra skolor såväl privata som kommunala i andra kommuner.

Det är varje vårdnadshavares rätt att välja skola för sina barn. Beslutet om vilken skola som väljs, är varje enskilds familjs ställningstagande. Det är inte en självklarhet att de barn från Sandhem som nu går i skolan i Mullsjö tätort, vill flytta tillbaka till en skola i Sandhem. Många av barnen har acklimatiserat sig till den nya skolmiljön, knutit nya kontakter och fått nya vänner.

Lärare och personal

Det är idag svårt att rekrytera personal till en mindre arbetsenhet där ensamarbete och arbetsbelastning är faktorer som är svåra att parera på den lilla arbetsplatsen. Det är också sårbart vid frånvaro då arbetsbelastningen ytterligare ökar, med fler arbetsuppgifter på färre personal.

Det kollegiala lärandet är viktigt för arbetsgruppens utveckling. Vid verkligt små enheter blir det svårt att få den hjälp och stöttning som normalt finns att få inom en större enhet med flera kollegor. Kollegial stöttning men även kunskapsöverföring är positiva faktorer i en större arbetsgrupp. Det är också viktigt att attrahera legitimerade lärare som är ett krav för att kunna driva en skola, vilket visat sig vara svårt till en liten arbetsenhet, och visar sig i statistiken över andelen behöriga lärare på Sandhems skola i förhållande till övriga kommunen.

Sandhems skola hade 2022 budgeterat 2,6 tjänster, men för att kunna tillhandahålla en likvärdighet i hela kommunen krävs att Sandhems skola tilldelas 3,5 tjänster.

Det blir problematiskt att fullt ut tillhandahålla stödfunktioner som tex kurator, skolpsykolog, skolsköterska och elevstödsfunktioner i den omfattning som det finns behov av i hela kommunen. Stödfunktionerna ska delas med kommunens övriga skolor och kommer lägga del av sin arbetstid med att resa mellan skolorna. Det blir mer tidseffektivt att ha eleverna på samma plats. Kommunens alla elever påverkas om personalen behöver lägga mer tid på transporter.

Kvalitet

Kvaliteten på undervisningen kan bli svår att hålla på den nivå som avses i läroplanen, då det är svårt att rekrytera och behålla behöriga lärare på den lilla skolan. Det finns också begränsad tid för stödfunktionerna då de får lägga delar av sin tid på resor och dela sin tid med skolorna i Mullsjö tätort, vilket även påverkar alla eleverna i Mullsjö kommuns skolor negativt.

Det finns även en aspekt avseende den pedagogiska personalen som inte får den kollegiala stöttning och lärande av varandra på den lilla skolan. Det finns också en stor risk att lärarna får utföra andra arbetsuppgifter som inte har med undervisning att göra, då de får täcka upp för varandra vid frånvaro. Det blir mer sårbart under frånvaro av kollegor när personalgruppen är liten, vilket påverkar både kvalitet och kontinuitet av undervisningen.

6.3. Ekonomi

Om kommunen beslutar att bygga en ny F-3 skolbyggnad inklusive paviljonger från hösten 2024, kommer detta att ge en väsentlig finansiella påverkan på barn- och utbildningsförvaltningens budget. Det bör tilläggas att inför budget 2024 har både förskola och grundskola behövt anpassa verksamheterna utifrån 2023 års personaltäthet. Det innebär att grundskolan redan nu måste dra ner på personal under år 2024 med en och en halv miljon kronor. Detta är utifrån en skolorganisation med fyra skolor.

Något som nämnts i våra dialoger men inte avhandlas närmre i denna utredning är hur Mullsjö kommuns investeringsportfölj ska hanteras i framtiden, men detta blir en fråga för politiken att hantera.

Mullsjö kommun överväger att bygga den nya skolan enligt de leverantörer som redan har upphandlats av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), enligt boverkets rekommendationer, och då kommer denna skola bli 800 - 900 kvm. De klassrum som dessa leverantörer har planerat för, är dimensionerade för en något större elevkapacitet än vad en klass i Sandhem för närvarande har. Dessa fördefinierade koncept antas ändå vara mer kostnadseffektiva jämfört med att skraddarsy en ny skola med något lägre antal elever per klassrum.

Investeringsbeloppet för att bygga en ny skola (exklusive förskola) i Sandhem är enligt beräkningar 43,8 mnkr, med Skanskas beräkningar om sin byggsats samt med tidigare erfarenheter om markarbete etcetera i Sandhem. Om vi antar att vi genomför ovanstående förslag, med paviljonger i tre år för att sedan ha en ny F-3 skola på plats, får vi följande belastning på den central grundskolebudgeten:

År ett till tre kommer paviljongbyggnaden belasta Barn- och utbildningsförvaltningens budget med ca 4,0 mnkr per år, för ökad ränta, avskrivning, hyreskostnad inklusive städ.

Efter att den nya skolan är tagen i bruk, kommer lokalbudgeten sänkas något, i jämförelse med paviljongerna, för Barn och utbildningsförvaltningen. Enligt gjorda beräkningar förväntas avskrivningar, räntekostnader, samt kostnader för hyra och städning belasta budgeten med 3,2 mnkr år fyra.

Inom ramen för grundskolebudgeten på 102,4 miljoner kronor för år 2024, belastas varje elev i Mullsjö kommun ungefär 18 500 kronor för lokalkostnader. Vid en eventuell etablering i Sandhem, det första året, skulle varje elev, förutsatt att de är 45 stycken, behöva budgetera cirka 71 000 kronor av sin elevpeng, för att täcka den beräknade lokalkostnaden på 3,2 mnkr. Den totalt budgeterade skolpengen per elev 2024 är ca 111 000 kr.

Nämnas bör att färre elever blir då kvar att täcka de kostnaderna som finns för skolorna i Mullsjö tätort, vilket gör att även dessa får öka sin lokalkostnadspeng.

Det är viktigt att notera att vid nyproduktion är siffrorna högre. Utmaningen här är dock att klassrummen inte fylls upp, och att lokaler redan finns att tillgå i Mullsjö tätort. Detta leder till ökad ekonomisk belastning och kräver en noggrann utvärdering av resursanvändningen inom skolbudgeten för att säkerställa en hållbar och ändamålsenlig fördelning av medel.

Ökningen av den centrala grundskolebudgeten med 3,2 mnkr påverkar, som vi nämnt tidigare, de pedagogiska resurserna genom att det finns mindre pengar över till det pedagogiska arbetet. Detta innebär att monetära medel för den pedagogiska delen, när paviljongerna tas i bruk, sjunker från 58,2 mnkr/år till 54,2 mnkr kronor/år. För att sedan öka något när nya skolan är på plats till 55,0 mnkr, en minskning med cirka 5,5 % från ursprunglig pedagogisk budget.

Vid frågan till barn- och utbildningsförvaltningen om det finns utrymme för de eleverna som kom från Sandhems skolan i dagens lokaler, så hävdar de detta. Idag, efter eleverna flyttat in till Mullsjö tätort, finns det i genomsnitt 22 elever per klass i Mullsjö tätort. Variationer finns från 20–26 elever i de olika klasserna.

Mullsjö tätort har tillräckligt med klassrum och grupprum för att hantera behoven och behöver inte skapa ytterligare sådana utrymmen. Däremot finns det behov av en lokalombyggnad, vilken beräknas kosta 1 mnkr. Efter denna ombyggnad finns det inte några utrymmesmässiga skäl till att inte inrymma alla kommunens F-3 elever till Mullsjö tätort. Kostnaden för ombyggnationen har beaktats och räknats av i de tidigare nämnda siffrorna för att ge en mer korrekt bild av de totala ekonomiska konsekvenserna

Sammanfattningsvis medför en ny F-3 skola, när den står klar, en påverkan på budgetfördelningen inom barn- och utbildningsförvaltningen enligt följande tabell:

	Endast skola i Mullsjö	Diff	Med skola i Sandhem
Grundskoleram	102 399 000 kr		102 399 000 kr
Central grundskola	13 786 000 kr		13 786 000 kr
Lokaler	16 932 000 kr		20 128 000 kr
- Avskriv + Räntor		- 2 345 000 kr	
- Hyra		- 551 000 kr	
- Städ		- 300 000 kr	
Måltider	7 268 000 kr		7 268 000 kr
Övrigt	6 187 000 kr		6 187 000 kr
Till Verksamheten	58 226 000 kr	- 3 196 000 kr	55 030 000 kr
Elevpeng per elev i grundskolan	63 200 kr	- 3 500 kr	59 700 kr

Införandet av en ny skola kommer även att öka kraven på befintlig personal inom den övergripande centrala administrativa budgeten. Ett ökat antal skolfastigheter kommer att skapa mer resursbehov, såsom schemaläggning och hantering av vikarier, som exempel.

Återuppbyggs Sandhems skola kommer det också öka belastningen på de olika stödfunktioner, som skolsköterskor, kuratorer och speciallärare. Även om dessa kostnader troligen inte kommer att öka, kommer personalen att behöva ägna mer tid åt bland annat transporter, vilket potentiellt kan påverka kvaliteten på deras tjänster till Mullsjö kommun. Till detta kommer en del utrymme behöva utökas och vissa verktyg behövs köpas in dubbelt.

Genomförandet av denna omfördelning i budgeten kommer sannolikt att få konsekvenser för alla elever i kommunen. En utspädning av befintliga resurser skulle troligen ha en negativ påverkan på eleverna. Det finns ett påtagligt behov av att bevara och skydda de nuvarande resurserna för att säkerställa en fortsatt likvärdig utbildning.

Utöver ovanstående behöver den pedagogiska budgeten för grundskolan finna 2,2 mnkr att omfördela till Sandhems skolan för att täcka 3,5 tjänst. Detta kräver noggrann planering och övervägande för att säkerställa att överföringen av medel inte kompromissar med den övergripande kvaliteten i utbildningen för eleverna. Vilket vi har fått känslan av att den troligen kommer göra om 3,5 tjänster ska omfördelas.

Ekonomiskt är vår känsla att det kommer bli utmanande om det byggs en mindre skola i Sandhem

6.4. Transport

Som tidigare diskuterats i vår analys av barnantalet i Sandhem, så finns det ingen signifikant ökning i antalet födselar mellan åren 2018 och 2023. Detta innebär att det för närvarande inte finns något behov av ytterligare bussar för att transportera elever till skolorna i Mullsjö tätort under de närmaste åren.

Avslutningsvis är det värt att notera att närhet till skolan generellt är ett föredra för att minska elevernas dagliga resetid. Det finns naturligtvis olika avstånd från var och en av de elever som åker skolskjuts i Mullsjö kommun, men en resa mellan Sandhems skola till Mullsjö tätort är enligt Google Maps cirka 13 km och körningen dit är ca 15 minuter. Med detta sagt är dessa avstånd inte så pass stora att de bör påverka elevernas förmåga att hantera pendlingen och sin dagliga verksamhet.

Skulle det finnas behov för en enstaka elev bör detta undersökas i en separat utredning.

7. Referenser

- Carl-Henrik Adolfsson, 2014, Skolstorlekens påverkan på elevers skolprestationer och sociala situation i skolan.
- SKR, 2014, Klarar den lilla skolan de stora kraven, om skolavveckling eller skolutveckling
- SKR, 2018, Om sambandet mellan skolstorlek och utbildningsresultat
- John Hattie, 2014, Synligt lärande

8. Bilagor

8.1. Bilaga 1: Samhällsengagemang och framtidsvisioner: Diskussioner om skolans roll i Sandhems utveckling

Skolfrågan är central i alla diskussioner med Sandhemsborna då det anses vara en avgörande faktor för att attrahera nya invånare. Om det inte finns någon skola kommer befintliga husägare att riskera förlora delar av sin fastighetsinvestering, vilket kan leda till sociala utmaningar på sikt. Invånarna i Sandhem har fått möjlighet att dela sina tankar i olika grupper, som grundar sig på Framtidsföreningens arbetsstruktur. Dessa grupper inkluderar en skolgrupp och en styrgrupp som fokuserar på att föra fram och synliggöra önskemål och framtidsplaner för en skola i Sandhem, samt för byns framtid generellt.

Det råder ett starkt intresse att återetablera en skola för årskurserna F-3 i Sandhem. Invånarna värderar den trygghet och studiero som en mindre skola erbjuder, i jämförelse med större skolor. Det finns även funderingar kring kopplingen mellan stora skolor och svagare resultat, något som är svårt att bekräfta.

Personalen vid Sandhems skola har visat motivation och engagemang, men har upplevt en tung arbetsbelastning och brist på kollegialt stöd. Föräldrar ser fördelar med en liten skola, såsom lärarnas engagemang och möjlighet till individanpassad undervisning, men understryker vikten av skolledningens stöd till personalen.

En oro finns att familjer kan välja skolor i andra kommuner om inte Sandhems skola återöppnas, något som redan skett. Byns invånare prioriterar ett bevarande av både förskola och skola, och drömmer om en F-6 skola som grund för elevernas utbildning.

En skola anses vara en av nycklarna till en levande samhällsservice.

Mindre skolor erbjuder fördelar som personlig uppmärksamhet och flexibilitet. Föräldrar och barn har uttryckt bekymmer över skolmiljön i Mullsjö tätorts skolor, där problem som mobbing och överfulla klassrum påverkar elevernas välbefinnande.

Bussresorna till Mullsjö tätorts skolor har också blivit ett problem, både vad gäller tid och hur eleverna hinner med sina olika måltider.

Sandhems skolmiljö, inklusive utemiljön, anses vara överlägsen den i Mullsjö tätorts skolor.

Frågor som samhällsöverlevnad, fastighetspriser och minimiantal elever för effektiv undervisning har diskuterats. För att förbättra skolan i Sandhem föreslås pedagogiska justeringar, såsom mer utepedagogik. Dessutom framhålls att elevernas resultat i Sandhem inte nödvändigtvis påverkas av skolans storlek.

Skolans framtid är central i diskussionerna med Sandhemsborna, då den ses som avgörande för att locka nya invånare och bevara befintliga husägares investeringar. Frågor kring idrottshallens användning och lärarbrist i den lilla skolan behöver också adresseras. Invånarna reflekterar över kommunens roll i att hantera skolans utmaningar i Sandhem, uttrycker oro över avsaknaden av riskanalyser och ekonomiska konsekvenser av att flytta eleverna till Mullsjö tätorts skolor.

8.2. Barnkonsekvensanalys

Barnkonsekvensanalys

Enligt artikel 3.1 i barnkonventionen "ska vid alla åtgärder som rör barn i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa" Vid barnkonsekvensanalysen görs en helhetsbedömning av vad som är den bästa möjliga lösningen för barnet eller grupper av barn. Analysen visar på vilka positiva och negativa konsekvenserna det får för barnet eller barnen.

Beställare:	Barn- och utbildningsnämnd
Genomförare av prövning:	Utvecklingsledare, barn- och utbildning
Berörda barn:	Barn på Rödluvans förskola Elever på Sandhems skola
Datum för intervjuer:	2 mars 2023: intervju personal fritidshem och skola 3 mars 2023: intervju personal förskolan samt elever årskurs 2 och årskurs 3

Lagstiftning

Kommunallagen:

- Budget i balans

Arbetsmiljölagen:

- God arbetsmiljö och förebygga ohälsa hos personalen

Skollagen:

- Hemkommunen är ansvarig för att utbildning kommer till stånd för alla som enligt Skollagen har rätt att gå i grundskolan (10 kap. 24 §)
- Rektor ansvar för kvaliteten och sin skolas resultat. Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov (2 kap. 10§)
- Alla barn och elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. (3 kap. 2 §)
- Alla elever har skolplikt från höstterminen det kalenderår då barnet fyller sex år (7 kap. 10§)

Barnkonventionen

Artikel 2: Alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter. Ingen får diskrimineras.

Artikel 3: Vid alla beslut som rör barn ska i första hand beaktas vad som är barnets bästa.

Artikel 6: Barnet har rätt till liv, överlevnad och utveckling.

Artikel 12: Barnet har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Hänsyn ska tas till barnets åsikter utifrån barnets ålder och mognad.

Planerad förändring grundskola – frågan som ska prövas

En utredning av lokaler för förskolan Rödluvan och Sandhems skola har gjorts och resultatet visar att lokalerna inte är i skick att bedriva verksamhet i. Lokalerna behöver därför utrymmas skyndsamt men hållbart.

Förskolan fortsätter bedriva verksamhet i lokalerna tills moduler finns uppställda, vilka temporärt ersätter nuvarande lokaler.

Beslut kring vart skolan ska utrymmas i ett akut läge är vid arbetet med barnkonsekvensanalysen ännu ej taget. Förslaget som presenterats för vårdnadshavare vid informationsmötet 230222 var att fritidshemmet flyttar sin verksamhet till skolor i Mullsjö under påsklovet, men att morgonfritids erbjuds i Sandhem under skoldagar. Från och med vecka 15 har elever sin skolgång i Mullsjö; årskurs F-2 i befintliga klasser på Kronängs skola och årskurs 3 som en separat klass på Gunnarsbo ABC.

Planerad förändring grundskola – frågan som ska prövas

En utredning av lokaler för förskolan Rödluvan och Sandhems skola har gjorts och resultatet visar att lokalerna inte är i skick att bedriva verksamhet i. Lokalerna behöver därför utrymmas skyndsamt men hållbart. Förskolan fortsätter bedriva verksamhet i lokalerna tills moduler finns uppställda, vilka temporärt ersätter nuvarande lokaler.

Beslut kring vart skolan ska utrymmas i ett akut läge är vid arbetet med barnkonsekvensanalysen ännu ej taget. Förslaget som presenterats för vårdnadshavare vid informationsmötet 230222 var att fritidshemmet flyttar sin verksamhet till skolor i Mullsjö under påsklovet, men att morgonfritids erbjuds i Sandhem under skoldagar. Från och med vecka 15 har elever sin skolgång i Mullsjö; årskurs F-2 i befintliga klasser på Kronängs skola och årskurs 3 som en separat klass på Gunnarsbo ABC.

Synpunkter från personal (fritidshem och skola)

Vad säger eleverna?

En del elever pratar om det, andra inte. En del uttrycker oro, andra är nyfikna; - ”Jag vill inte lämna skolan.”

- ”Jag vill börja i Mullsjö.” - ”Det ska bli roligt att få träffa nya kompisar/mina kompisar jag lärde känna på lovfritids/kompisar från förskolan som går i Mullsjö”. - ”Får vi se när skolan rivs?” - ”Hinner vi ta ut våra grejer innan skolan rivs?”

- ”Hur gör man när man river ett hus?”

Personal upplever att vårdnadshavarnas oro och tankar kommer fram genom eleverna, och att de är lojala sina föräldrar; - ”Varför har Mullsjö inte lagt pengar på Sandhem?” - ”Det är Mullsjö fel”

- ”Mamma har sagt att...”

- ”Pappa är arg för att...”

Förslagets styrkor

En flytt möjliggör:

- Fler vänner, att fler elever hittar en kompis att trivas med

- Att elever kan få en ny roll på skolan, en ny status

- Större dynamik bland fler elever

- Ett större sammanhang

- Att lärare får fler kollegor att samarbeta med och därmed ge ett bättre stöd eller mer utmaningar till elever.

- Att EHT hinner ge mer tid till eleverna då de inte behöver resa mellan många olika skolor.

Förslagets utmaningar

En flytt medför följande risker/konsekvenser:

- Några elever kan initialt komma att backa i utveckling på grund av osäkerhet, koncentration, sociala utmaningar

- Elever kan uppleva en mindre trygghet

- Några elever kan få en ökad skolfrånvaro

- Gällande skolskjuts så åker flera av eleverna åker redan skolskjuts. Men det blir viktigt att vara ett stöd till eleverna initialt, gå igenom vad som gäller på bussresan och säkerställa att busschaufförer är tydliga ledare på bussen.

- Att beslutet om hur skolan ska utrymma från lokalerna drar ut på tiden gör att lärare inte kan planera eller vara det tydliga stöd de önskar vara till eleverna. Om beslutet blir att eleverna kommer gå i Mullsjös skolor hade det varit värdefullt att göra besök inför starten då många elever ställer frågor om var de ska gå, hur skolan, skolgården och matsalen ser ut samt önskemål om att träffa elever och lärare på skolan.

Synpunkter från personal (förskola)

Vad säger barnen?

De yngre barnen har inte personalen pratat med om att förskolan ska utrymmas. För dem är livet här och nu; lunchen mitt på dagen ligger i framtiden. Att förskolan ska utrymmas till sommaren är en information som får komma närmare inpå.

De äldsta barnen (5-6 år) har fått information. Personalen har berättat att ”luften är inte så bra här inne”. Det har inte varit så många frågor från barnen och personalen har inte heller sett något kopplat till detta i leken. Frågor som har kommit från barnen har varit praktiska, såsom - ”Kommer huset rasa?” - ”Hur ska vi kunna springa förskoleloppet?” (ett lopp runt huset).

Reaktioner som kommit från barnen är främst kring den ökade utevistelsen som beslutades om när de fick information om lokalernas skick. Till exempel tycker de att det är jobbigt att vara utomhus så mycket, inte minst när det är kallt och mycket snö. Att rutiner förändras skapar oro både bland barnen och personalen. För barnen är det främst kopplat till trygghet och igenkänning. För

personalen att ta fram nya planeringar och oro för att missar ska ske kopplat till specialkost eller anpassningar för barn.

Förslagets styrkor

Personalen är positiv till en flytt till lokaler som kommer vara ändamålsenliga för att bedriva förskola. Dagens lokaler är byggda för skolelever, vilket inte minst märks på fönsterhöjden och toaletternas placering i korridorer utanför ”klassrummen”. Likaså är det av största vikt att lokalerna är miljömässigt bra. Personalen har under åren många gånger haft dialoger med vårdnadshavare som lämnat ett friskt barn till förskolan men som efter en stund fått snuva och hosta. När barnet kommit hem igen ser vårdnadshavarna att barnet inte längre har några symptom. Vid kännedom om lokalernas skick beslutades om mer utevistelse. Personalen såg rätt snart att barnen mår bättre; mindre snuva, hosta, och hos en del mindre eksem.

Förslagets utmaningar

Risker som personalen ser utifrån barnperspektivet är att barnen, och särskilt barn som är känsligare för förändringar, kommer vara oroliga. Flytten kommer vara en rörig period och säkerligen en period då ett antal vikarier behöver sättas in för att ordinarie personal ska kunna ställa i ordning nya lokaler. Ett förslag som lyfts från personal är att det skulle vara värdefullt att kunna använda nuvarande förskolegård medan lokalerna färdigställs. Då blir gården en trygghet och förändringen kan på så sätt bli successiv. Likaså att de äldsta barnen kan vara delaktiga i flytten genom att få hjälpa till att bära material och leksaker. Detta kan hjälpa dem att skapa förståelse.

Intervju med eleverna

Inledning av intervjuerna:

”Som ni vet så har man gjort undersökningar av lokalerna på Rödluvan och Sandbems skola. Nu är resultatet färdigt och det visar att skolan inte mår bra, att skolan är ”sjuk”, och att man inte kan fortsätta vara i lokalerna på längre sikt. Skolan behöver därför utrymmas. Det är inte bestämt vart ni kommer flytta, bara att ni kommer flytta. När man ska göra förändringar (att någonting blir nytt) så gör man en barnkonsekvensanalys. Det betyder att man ställer frågor till er barn om vad ni tycker och tänker. Jag har fått i uppdrag att ställa de frågorna till er.”

Intervjuerna genomfördes i tre grupper; fem elever från årkurs 2, tre elever från årskurs 3 och fyra elever från årskurs 3. Eleverna valde själva om de ville bli intervjuade. Resultatet presenteras sammanslaget:

- Hur tänkte och kände du när du fick veta att skolan är ”sjuk”?

- Konstigt att behöva flytta.
- Dåligt att vi har varit här fast skolan är sjuk.
- Besviken att det var just den här skolan som är sjuk.
- Ledsen för att vi har fått gå här så kort tid
- Förvånad
- Jättetråkigt. Mitt syskon går här och jag vill att han också ska få gå här.
- Dåligt att behöva riva. Jag har ju gått här så länge.
- Besviken.
- Ledsen, vill inte att det ska vara så.
- Tycker inte man ska behöva gå kvar på en sjuk skola.
- Ledsen, jag har ju gått på denna skola så länge.
- Tycker det kan bli spännande att se hur en annan skola ser ut.

- Hur tänker och känner du om flytten? Det är inte bestämt vart ni ska flytta utan att ni behöver flytta.
- Läskigt, för jag vet inte om jag får nya klasskompisar. Tänk om de retas?
- Bra att alla kompisar flyttar
- Blir spännande att få nya kompisar
- Roligt att få åka skolskjuts, det har jag inte gjort innan
- Oroligt, vet inte hur det ska bli
- Läskigt, för jag känner inte någon i Mullsjö.
- Tråkigt, jag har inte gått på någon annan skola innan.
- Jag kommer få åka längre med skolbussen.
- Jag är rädd för att bli retad.
- Spelar ingen roll, skulle ändå börja i Mullsjö i 4:an.
- För Sandhems framtid är det nog inte bra. Många kommer flytta. Många kommer handla i andra affärer i stället för i Sandhem.
- Synd om lärarna som inte visste att de ska behöva flytta.
- Konstigt, mina föräldrar pratar om att flytta från Sandhem.

- Finns det något som kan bli bra trots flytten?
- Alla kommer att träffas ändå, vi flyttar ju tillsammans.
- Jag har hört att skolan i Mullsjö är jättebra med bra lektioner
- Vi får mer kompisar
- Roligt med ny skolgård
- Jag kanske får träffa mitt syskon som går i Mullsjö
- Blir roligt att få träffa kompisar från Mullsjö om vi flyttar dit.
- Blir roligt med en annan skolgård.
- Vi kommer få fler vänner.
- Det ska bli lite kul.

- Vad ska vi vuxna tänka på så det blir så bra som möjligt för er barn nu?
- Hjälp oss så att vi får nya vänner
- Vi vill att det alltid är en av våra lärare som är med ute på rasten
- Vi vill att det ska vara arbetsro i klassrummet och att vuxna säger till de som pratar, men inte jättesträngt.
- Hjälp att få nya vänner. Jag är bra på det men alla är inte det
- Hjälp de små på bussen
- Hjälp oss så vi inte blir retade.
- Att det är ordning på bussen. De stora svär. Min syster också.
- Barn kan behöva någon vuxen att prata med, någon som inte är förälder eller lärare

Barnkonsekvensanalys – prövning av barnets bästa i frågan

Prövningen av barnets bästa, som ska ligga till grund för beslutet, måste utgå ifrån den kunskap som har inhämtats. Prövningen innebär att man gör en sammantagen helhetsbedömning av alla relevanta faktorer utifrån kartläggningen, beskrivningen och analysen. Här är det viktigt att man tar hänsyn till allt som rör barnets eller barnens fysiska och psykiska välbefinnande och utveckling i bedömningen, till exempel rätten till skydd och omvårdnad och rätten till lek

och fritid. Så långt som möjligt ska man också ta hänsyn till både kortsiktiga och långsiktiga effekter för barnet eller barnen.

Förslagen som lagts fram

Lokalerna är i det skicket att det inte går att bedriva verksamhet i dem. De behöver därför utrymmas skyndsamt men hållbart.

För förskolans del kommer temporära lokaler sättas upp, vilka preliminärt kommer finnas på plats i början av sommaren. Politiken har tagit ett inriktningsbeslut att bygga en ny förskola i Sandhem. Förskoleplatserna i kommunen är i dagsläget fulla och därför ser de ett behov av en förskola i Sandhem.

För skolans del behöver lokalerna utrymmas i ett akut läge. Förslag på förflyttning har lagts fram men ännu inte beslutats. I ett längre perspektiv har politiken inte tagit några beslut om att bygga en ny skola i Sandhem.

Hur förhåller sig förslagen till barnkonventionen?

Då lokalerna inte är i skick att bedriva verksamhet i är alla barns bästa att lokalerna utryms. Att de utryms skyndsamt är för att ingen ska behöva vistas i lokaler som inte är friska. Att de utryms hållbart bidrar till att barn och elever ges tid att förstå och förbereda sig för förändringen.

Vilka risker har identifierats?

Förändring skapar oro hos många barn och elever.

Många vårdnadshavare är oroliga för olika konsekvenser kopplat till lokalernas skick och att de behöver utrymmas. Många av barnen och eleverna är bärare av vårdnadshavares oro.

Att eleverna i skolan har fått information om en förändring men inte hur den ska genomföras bidrar till oro och otrygghet.

Om skolgång kommer ske i Mullsjö kan förändringen bidra till osäkerhet och sociala utmaningar som kan leda till ökad otrygghet för vissa elever.

Om skolgång kommer ske i Mullsjö finns oro kopplad till skolskjutsen.

Prövning av barnets bästa

En utrymning av lokalerna behöver göras utifrån hälsoskäl och det är också barnets bästa att de skyndsamt lämnar lokalerna som inte är hälsosamma att vistas i.

För förskolan kommer nya lokaler också innebära mer anpassade lokaler utifrån förskoleverksamhet.

För skolans del är inte beslut fattat vart skolan ska flytta utifrån detta akuta läge. För barnens bästa ska beslutet fattas skyndsamt för att personal ska kunna förbereda eleverna och arbeta mot fattat beslut.

Om beslut fattas om skolgång i Mullsjö behöver personal arbeta med framtagna risker.

Om beslut fattas om skolgång i Mullsjö finns också faktorer som kan vara positiva utifrån ett barnperspektiv, såsom fler vänner, större dynamik, möjlighet till att få en ny roll samt möjlighet till ökat stöd från elevhälsan.

Viktiga åtgärder

Förskolan

Skapa trygghet under övergång till nya lokaler genom att använda nuvarande förskolegård medan nya lokaler färdigställs. Gör barnen delaktiga i flytten genom att följa hur nya lokaler iordningställs och låt barnen få hjälpa till att bära in material.

Skolan

Om beslut fattas om skolgång i Mullsjö behöver vuxna hjälpa eleverna att bli trygga genom att förbereda dem i frågor kopplat till skolskjuts, skolgård och skollokaler. Likaså ta ett stort ansvar för elevernas sociala situation så att elever känner sig trygga i en ny social situation.

Mullsjö 230310

Jenny Albers

Utvecklingsledare Barn- och utbildning

8.3. Bilaga 2: Nybyggnation eller renovering av befintlig förskola och skola.

Med informationen som vi fått från CMB projekt AB:s genomlysning, tillsammans med tidigare erfarenheter finner vi den befintliga skolan bör rivas och ersättas av en ny byggnad/byggnader. Detta oavsett om Mullsjö kommun beslutar sig för att även bygga en skolbyggnad i Sandhem. Byggnaden/erna med förskola med eller utan skola kan göras betydligt mindre ytmässigt och ändå uppnå en bättre pedagogisk nivå.

Investeringen kommer enligt beräkningarna bli ca 23 mnkr mindre att riva befintlig byggnad och bygga ny förskola och skola, till en lägre risk.

Beräkningar, nyckeltal och erfarenhetsmässigt

Vi får följande kostnadsberäkning för stomrensning och rivning av den befintliga byggnaden från CMB projekt AB:s utredning daterad till 2023-12-22, tillsammans med notiser. Det finns även notiser från tidigare erfarenheter och önskemål från verksamheten som projektör inte tagit hänsyn till.

Stomrensning

Kalkylpost	Påslag	Totalt
Stomrensning		20 800 000 kr
Byggherrekostnader + ÄTA	15%	3 120 000 kr
SUMMA		23 920 000 kr

Bland annat är inte följande noteringar medräknade i ovanstående kalkyl

Not 1. Ur ett pedagogiskt perspektiv skulle det varit önskvärt väsentliga planlösning-förändringar.

Not 2. Åtgärd mot tillskjutande markfukt skulle kunna behövas på grund av grundläggnings-förutsättningar under platta på mark, vilket ej kan ej åtgärdas. Detta avhjälpas via att dränera runt hela byggnaden.

Not 3. Förskolans stomme är uppförd av blåbetong vilket även tidigare givit skolbyggnaden utmaningar - för mer utförlig rapport se Detectums BRO-utredning, daterad 2023-10-18.

Not 4. Att stomrensa är en risk med att spara delar av konstruktioner och installationer då skadorna som finns idag är omfattande och svårt att bedöma full ut. Risken med stomrensning är att man inte i sin helhet får bort all påväxt, emissioner, asbest etc. vilket kan leda till fortsatta problem med dessa vilket utgör en hälsorisk för person som vistas i lokalerna. Man kan aldrig med säkerhet säkerställa att resultatet av saneringen blir 100%. Stomsanering i detta fall är därav åtgärd som medför stora risker.

Not 5. Minimera avfall och miljöpåverkan genom att återanvända delar av den befintliga byggnaden.

Not 6. Ska endast delar av byggnaden stomrensas, behöver omfattande arbete med installationer göras i stommen.

Rivning

Kalkylpost	Påslag	Totalt
Rivning		6 100 000 kr
Byggherre Kostnader + ÄTA	15%	915 000 kr
SUMMA		7 015 000 kr

Not 1. Möjlighet att skapa en helt ny, modern och energieffektiv byggnad.

Not 2. Eliminering av alla befintliga problem och risker i samband med skadade material och strukturer.

Not 3. Möjlighet att utforma och anpassa den nya byggnaden efter dagens standarder och behov.

Investeringskalkyl för de två alternativ.

Renovering av befintlig förskola och skola med en stomrensning jämfört med att riva befintlig byggnad och att bygga upp ny förskola och skola.

CMB och nyckeltalsberäknad kostnad vid renovering av förskola/skola.

Stomrensning	20 800 000 kr
Renovering (25 000 kr/m ²)	82 250 000 kr
Byggherre + ÄTA (15 %)	15 457 500 kr
Summa	118 507 500 kr

Beräkningar från Skanska och CMB vid nybyggnation av förskola/skola.

Rivning	6 100 000 kr
Förskola	35 510 000 kr
Skola	41 210 000 kr
Byggherre + ÄTA (15 %)	12 423 000 kr
Summa	95 243 000 kr

8.4. Bilaga 3: Kostnadsberäkning för ny skola, inkl. skolpaviljonger från hösten 2024

Kostnadsberäkning för ny skola, och paviljonger från hösten 2024

Alla tal är i miljoner kronor

#####

Paviljonger	År 0	År 1	År 2	År 3	År 4	År 5
- Etableringskostnad	1,80					
- Mark (etablering och avetablering)	2,50				0,75	
- Byggherre + ÄTA (15%)	0,65				0,11	
- Inventarier	1,00					
Summa Paviljonger	5,95	-	-	-	0,86	-
					Total kostnad för Paviljong (mnkr)	6,81
Skola (850 kvm + passage 50 kvm)						
- Omritning		4,70				
- Grundkostnad			11,10	11,10		
- Passage			0,50	0,50		
- Mark		4,25	3,25	1,00		
- Konsulter (7 %)			1,04	0,88		
- Byggherre + ÄTA (15%)		1,34	2,23	1,89		
- Inventarier					1,00	
- Justeringar i Kronängskolan		-	1,00			
Summa ny skola	-	9,29	18,12	16,37	-	-
					Total kostnad för Ny- till- och ombyggnation (mnkr)	43,78
Driftbudget						
Paviljonger	År 0	År 1	År 2	År 3	År 4	År 5
- Hyreskostnad för Paviljong		1,05	1,05	1,05		
- Drift och skötsel (300 kr/kvm och år)		0,26	0,26	0,26		
- Städ (325 kr/kvm och år)		0,28	0,28	0,28		
Löpande hyreskostnad för paviljongdrift	-	1,58	1,58	1,58	-	-
Skola (900 kvm)						
- Drift och skötsel (600 kr/kvm och år)					0,54	0,54
- Städ (325 kr/kvm och år)					0,29	0,29
Löpande hyreskostnader för ny skola	-	-	-	-	0,83	0,83
					Löpande hyreskostnad för nya skolas drift (mnkr)	0,83

Budgetpåverkan hos Barn, och utbildningsförvaltningen

Ränteberäkningarna utgår från 2,5%

Avskrivningen för Paviljong är på 3 år.

Avskrivningen för ny skola är gjord på 35 år.

Paviljongernas lokalkostnader per år med med:

Ränta	0,17
Avskrivning	2,27
Lokalhyra	1,305
Städkostnad	0,276

Löpande lokalkostnad per år från år 5 (Mnkr) 4,02

Grundskolans Lokalkostnader ökar per år med med:

Ränta	1,095
Avskrivning	1,250
Lokalhyra	0,540
Städkostnad	0,293

Löpande lokalkostnad per år från år 5 (Mnkr) 3,18